

Vlada RS

Robert Golob, predsednik vlade

Erjavčeva ulica 20

1000 Ljubljana

Ministrstvo za kulturo

Asta Vrečko, ministrica

Maistrova ulica 10

1000 Ljubljana,

Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije

Nataša Robežnik, vršilka dolžnosti direktorice

Celovška cesta 23

1000 Ljubljana

Ljubljana, 20. februarja 2023

Zadeva: Neupoštevanje delavskih standardov ob združevanju muzejev

Spoštovani naslovniki,

Vlada RS je s sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Muzej novejše in sodobne zgodovine Slovenije (Uradni list RS, št. 7/2023, 20. 1. 2023) dotedanja javna zavoda Muzej novejše zgodovine Slovenije in Muzej slovenske osamosvojitve združila (spojila) v en zavod.

Oba dotedanja zavoda so soupravljali predstavniki delavcev, zato je bilo logično pričakovanje SVIZ, da bo glede na take pravne možnosti, določila 75. člena Ustave Republike Slovenije (Ustave RS), 42. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) ter 29. člena Zakona o zavodih (ZZ), brez prekinitve tako tudi prihodnje, v okviru novega zavoda.

Za samoumevno, glede na prakso, ki jo je pred leti pričel vpeljevati minister Peršak po nezadovoljstvu v Slovenski filharmoniji (število predstavnikov delavcev v svetu zavoda je povečal z enega na dva) in glede na dejstvo, da se dva zavoda združujeta, smo šteli, da bodo imeli tudi zaposleni v novem javnem zavodu v svetu zavoda dva predstavnika.

Namesto tega je akt o ustanovitvi (36. člen) diskriminatorno poskrbel le za ažurnost mandatov vladne strani, torej članov sveta zavoda, ki jih imenuje vlada na predlog ministrstva, torej za predstavništvo politike. Slednje je po eni strani razumljivo, a je po drugi strani brez vsakršne potrebe odvezal mandat predstavnikoma delavcev v obeh svetih zavodov, ki sta se združila, delavcem pa možnost izvolitve novega predstavnika zamaknil za toliko časa, da bodo vse najpomembnejše odločitve za delavce pri postavljanju novega zavoda že sprejete.

Vlada bi v aktu o ustanovitvi glede na združevanje dveh javnih zavodov v prehodnih določbah akta o ustanovitvi lahko določila, da mandat predstavnikov delavcev ne preneha, v svetu novega zavoda pa da imajo za vnaprej dva predstavnika, kot ZUJIK to nesporno omogoča. ZUJIK enega predstavnika delavcev v zavodu namreč določa kot zakonski minimum.

Na nevarnosti, ki jih vpliv vsakokratne politike na delovanje javnih zavodov lahko ima prek prevelikega števila oz. deleža predstavnikov v svetih javnih zavodov, je SVIZ opozarjal že v nedavni obsežni akciji v dejavnosti šolstva, ki jo je povzročila sprememba ZOFVI (zmanjšanje predstavnikov delavcev s 5 na 3).

Prepričanje SVIZ je, da bi predstavniki delavcev v dejavnosti kulture morali predstavljati najmanj tretjino članov. V luči trenutnega dogajanja in upanju, da zasledujemo enake interese, torej za dobro delavcev, vas pozivamo k takojšnjim aktivnostim za **spmembo zakonske določbe, tj. prvega odstavka 42 člena ZUJIK, ki ureja število predstavnikov delavcev v svetu zavoda v dejavnosti kulturi, da se le-to poveča na najmanj eno tretjino članov v svetu.** Hkrati SVIZ predlaga **spmembo sedme alineje drugega odstavka 42. člena ZUJIK**, da svet poda soglasje k imenovanju direktorja in ne zgolj predhodnega mnenja, ki zaradi nezavezujoče narave v praksi ne služi svojemu namenu. Glede na videno in izkušeno v naši državi bomo zaposlene v javnih kulturnih zavodih lahko le z ustrezno spremembo zakonskih določb dejansko zavarovali pred morebitnimi posegi vsakokratne oblasti, katerih se očitno v prihodnosti sicer lahko še nadejajo.

SVIZ nasprotuje političnemu kadrovanju, avtokratskemu vodenju in se zavzema za vladavino prava ter kulturo dialoga. Ob tem izpostavljamo program dela stranke Levica (program za državnozborske volitve 2022), ob katerem SVIZ utemeljeno pričakuje, da si bo trenutna sestava Ministrstva za kulturo prizadevala za delavsko soupravljanje, in svoja ravnanja usmerjala v zaščito delavcev pred morebitnimi zlorabami delodajalcev. Iz programa omenjene stranke izhaja, da naj bi se še dodatno okrepila odgovornost direktorjev do zaposlenih ter da je nujno izboljšanje sodelovanje delavcev pri upravljanju, med drugi tudi z noveliranjem zakonodaje.

»Kultura in umetnost ne smeta biti podvrženi partikularnim interesom vsakokratne oblasti ali prepuščeni trgu. Prva naloga prihajajočega mandata bo sanacija škode, ki jo je povzročila oblast zadnjih dveh let še zlasti z neupoštevanjem strokovnih mnenj. Kulturno ministrstvo mora postati zaščitnik in zaveznik kulture, sogovornik vseh akterjev na področju kulture. Zaježili bomo politično kadrovanje na področju kulture in umetnosti.

Prizadevali si bomo, da bo vsako delo zagotavljalo vse delavske pravice.

Zagotovili bomo učinkovito zaščito delavskih predstavnikov in predstavnic (sindikalnih zastopnikov in zastopnic, članov in članic sveta delavcev) pred povračilnimi ukrepi delodajalcev zaradi njihovega statusa, aktivnosti kot predstavnikov in predstavnic delavcev in delavk, zaradi članstva v sindikatu ali zaradi udeležbe v sindikalnih aktivnostih.

Prav delavci in delavke so tisti, ki so v največji meri zainteresirani za dolgoročni razvoj podjetja in širše lokalnega okolja, v katerem živijo.

Pravico do delavskega soupravljanja bomo razširili v vsa podjetja in panoge, kjer jih je področna zakonodaja omejila, vključno s finančnimi institucijami in državnimi skladi (npr. SDH, DUTB, KAD).

Delavske predstavnike in predstavnice bomo zaščitili pred šikaniranjem in zlorabami delodajalcev ter okrepili vlogo delavskih direktorjev in direktoric in delavskih svetov ter odgovornost njihovih članov in članic do zaposlenih. Z zakonom o sodelovanju delavcev v zavodih bomo sodelovanje delavcev in delavk pri upravljanju uzakonili tudi v zavodih« je bilo med drugim obljubljen ob državnozborskih volitvah.

SVIZ poleg poziva k sprožitvi postopka za predlog spremembe ZUJIK pričakuje ustrezen odziv naslovnikov tega dopisa tako v smeri sanacije posledic kot opravičila in zagotovila, da do podobnega ravnanja v prihodnosti ne bo več prišlo.

Irena Porekar Kacafura,
predsednica SKKO SVIZ

Branimir Štrukelj,
glavni tajnik SVIZ

- V vednost članom SVIZ